

Lausunto / Yara Suomi Oy:n ympäristöluvan olennainen muuttaminen kipsin läjitysalueen laajentamiseksi ja toiminnan aloituslupa

Kunnanhallitus 25.05.2026
271/11.01.00/2026

Valmistelija

kaavoitusarkkitehti Timo Nenonen, puh. 044 7401410

Lausuntopyyntö

Lupa- ja valvontavirasto 16.4.2026

Ympäristöluvan olennainen muuttaminen kipsin läjitysalueen laajentamiseksi ja toiminnan aloituslupa, Siilinjärvi.

Kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat nähtävillä sähköisesti 16.4.– 25.5.2026 osoitteessa: <https://ytietopalvelu.lvv.fi/fi-FI/asia/3327214>

Hakemuksen pääasiallinen sisältö

Yara Suomi Oy:n Siilinjärven toimipaikka hakee voimassa olevan ympäristöluvan nro 32/2016/1 sekä muutosluban nro 9/2022 muuttamista. Luvanvaraisen toiminnan olennainen muuttaminen koskee kipsin läjitysalueen laajentamista sekä sen tuomia muutoksia toimintaan. Lisäksi esitetään joitakin muutoksia voimassa oleviin lupamääräyksiin. Hakijan mukaan kipsin sijoituskapasiteetti turvataan hakemuksen mukaisella laajennuksella noin vuoteen 2035 saakka.

Laitoksen toiminta jakaantuu kaivostoimintaan ja tehdastoimintoihin, jotka koostuvat rikki-, typpi- ja fosforihappo- sekä energia- ja lannoitetuotannosta. Kipsiä syntyy fosforihappotuotannon sivuvirtana. Läjitysalue on luokiteltu vaarattoman jätteen kaatopaikaksi.

Kipsin läjitysalueella laajennetaan lounaaseen Sulkavanniityn suuntaan. Läjitysalueen korkeus ei kasva nykyisestä. Asutukseen päin jätetään noin 500 metrin suojavyöhyke. Laajennusalueella muodostuvat suoto- ja valumavedet on esitetty kerättävän olemassa olevaan kiertovesialtaaseen KV13. Kipsin läjitysalueen laajennuksen ja kiertovesialtaan väliin rakennetaan uusi suotovesien tasausallas.

Muutosten merkittävimiksi ympäristövaikutuksiksi hakemuksessa on arvioitu maisemaan, lähiympäristön luontoon sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset. Läjitysalue tulee nykyistä lähemmäs asutusta, mikä lisää mm. maisemavaikutuksia sekä jonkin verran melu- ja pölyvaikutuksia. Lähimmät yksittäiset asuinrakennuspaikat ovat alle 200 m etäisyydellä ja Sulkavanniityn asuinalueeseen on etäisyyttä noin 500 m. Vaikutuksia luontoon syntyy erityisesti metsätalousalueille sekä yksittäisiin arvokkaisiin luontokohteisiin. Osin katkeavan virkistysreititilalle suunnitellaan korvaava yhteys.

Hakijan arvion mukaan muutokset toimintaan eivät lisää pinta- tai pohjavesivaikutuksia nykyisestä. Kipsistä liukenee mm. fluoridia, sulfaattia ja fosforia, mutta määrien arvioidaan vähenevän ajan myötä. Laajennusalueelle rakennetaan tiiviit pohjarakenteet ja vesienhallintajärjestelmät, joiden tarkoituksena on estää kuormitetun veden pääsy ympäristöön.

Yara Suomi Oy hakee lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta.

Aloittamislupahakemus koskee laajennusalueen pohjarakenteen ja laajennukseen liittyvien vesienhallintarakenteiden rakentamista ja rakentamista valmistelevia töitä.

Lisäksi alueella tehdään muita valmistelevia töitä, joista osa vaatii mahdollisesti ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaisen meluilmoituksen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Hakija esittää valmistelevien töiden aloittamiselle 1,11 milj. euron vakuutta lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttumisen varalta.

Kipsin läjitysalueen laajennuksen jälkihoidon ja -tarkkailun varmistamiseksi hakija esittää, että toimipaikalle asetettua vakuusvelvoitetta kasvatetaan yhteensä 5520795 euroon.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Ympäristönsuojelulain mukainen lupahakemus on asetettu nähtäville 16.4.2026. Ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen), voivat tehdä muistutuksen asiasta. Muilla kuin asianosaisilla on tilaisuus ilmaista mielipiteensä. Muistutus tai mielipide tulee toimittaa LVV:oon viimeistään 25.5.2026 mennessä. Erilliset lausunnot on pyydetty kunnanhallituksen lisäksi myös kunnan terveydensuojelu- ja ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Asian aikaisempi käsittely

Lupahakemusta on edeltänyt kipsin läjitysalueen laajentamisen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA).

Kipsin laajentamisen YVA-menettelyssä vertailtiin kolmea eri laajentamisvaihtoehtoa, jotka sisälsivät kipsin läjitysalueen maantieteellisen laajentamisen ja/tai korottamisen sekä uuden kiertovesialtaan rakentamisen. Kipsin läjitysalueen laajentamisen YVA hanke päättyi tammikuussa 2019, kun yhteysviranomaisen antoi perustellun päätelmän 4.1.2019. Yara haki ympäristölupaa YVA:n vaihtoehdolle VE1b eli kipsikasan korottamiselle nykyisestä ympäristöluvan mukaisesta maksimikorkeudesta +190 mpy korkeuteen + 230 mpy ja läjitysalueen laajentamiselle kiertovesialtaan KVA10 päälle. Lisäksi lupaa haettiin KVA10 korvaavan kiertovesialtaan (KVA13) rakentamiselle kipsin läjitysalueen länsipuolelle.

YVA-selostukseen ja aikaisempaan ympäristölupaan antamissaan lausunnoissa kunnanhallitus suositteli jatkamaan suunnittelua ympäristövaikutuksiltaan asutukseen nähden vähiten haitallisella vaihtoehdolla eli kipsikasan korottamisella ja kiertovesialtaan rakentamiselle kauemmas asutuksesta.

Koska lupaa nykyisen kipsin läjityksen korottamiselle ei saatu, tällä hakemuksella haetaan ympäristölupaa lähes YVA:n vaihtoehdon VE2 mukaiselle läjitysalueen laajentamiselle lounaaseen Sulkavanniityn suuntaan.

Liiteaineisto

Tiivistelmä Yara Suomi Oy Siilinjärven toimipaikan ympäristöluvan muutoshakemuksesta
Viranomaislautakunnan lausuntoesitys 19.5.2026 § 28

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: merkittävä (Yaran Siilinjärven kaivoksen ja tehtaan toiminnan jatkuminen ja turvaaminen on koko maakunnan elinvoimaisuuden kannalta erittäin tärkeää samoin kuin läheisten asutustaajamien säilyminen elinkelpoisena)

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa ympäristöluvan muutoshakemuksesta seuraavan lausunnon:

Kunnanhallitus katsoo, että hakemuksessa esitetty kipsin läjitysalueen laajennus on Yaran toiminnan jatkuvuuden kannalta perusteltu, mutta siihen liittyy merkittäviä maankäytöllisiä, ympäristöllisiä ja erityisesti asuinympäristöön kohdistuvia vaikutuksia, joiden osalta lupaharkinnan ja -ehtojen tulee olla poikkeuksellisen tiukkaa ja varovaisuusperiaatteeseen perustuvaa. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä tulee olla, että lähialueen asukkaiden elinympäristöön kohdistuvat haitalliset vaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi myös pitkällä aikavälillä ja että ympäristöriskien hallinta voidaan osoittaa luotettavasti.

Laajennus sijoittuu 500 metrin etäisyydelle Sulkavanniityn asuinalueesta ja lähimmillään alle 200 metrin etäisyydelle yksittäisistä asuinrakennuksista. Kunnanhallitus pitää esitettyä etäisyyttä niukkana ottaen huomioon toiminnan pitkäkestoisuuden, laajuuden ja luonteen sekä jo nykytilanteessa olemassa olevat ympäristövaikutukset. Kunnanhallitus edellyttää, että asutuksen ja toiminnan välissä säilytetään jatkuvasti uudistuva metsäinen suoja- ja näkösuojavyöhyke, jonka suojavaikutus ei missään vaiheessa heikkene. Suojametsällä on merkittävä vaikutus toimintaa lähimpänä oleville alueille erityisesti melu-, pöly-, haju- ja maisemavaikutusten lieventämisessä. Suojametsälle kipsinläjitysalueen ja asuinalueen välissä tulee antaa ympäristöluvassa ehdoton määräys sen säilyttämisestä ja uudistamisesta vaiheittain suojavaikutus jatkuvasti säilyttäen. Vastaava suojavyöhyke on tarpeen osoittaa myös vireillä olevassa Yaran kaivos- ja tehdasalueen yleiskaavassa.

Yaran kaivoksen ja tehtaiden toiminta laajenee jatkuvasti lähemmäs asuintaajamaa sekä yksittäisiä omakoti- ja loma-asuinpaikkoja, joissa yksittäinen ympäristövaikutus esim. melun, pölyn, tärinän tai ilmanpaineiskun suhteen voi olla lähellä raja- tai ohjearvoa tai jo sen tasalla. Kunnanhallitus edellytti kipsikasan laajenemisen YVA-selostukseen antamassaan lausunnossa asuinympäristöön kohdistuvien vaikutusten kokonaisarviointia, mikäli päädytään ratkaisuun, missä toiminta sijoittuu nykyistä lähemmäs asuintaajamaa. Asuinympäristön viihtyisyyteen ja elinoloihin vaikuttavat kaikki vaikutukset yhdessä kuten myös haitallisten vaikutusten lieventämistoimet. Niin ympäristölupapäätöksessä kuin yleiskaavoituksessakin on tarpeen huomioida yhteisvaikutukset elinympäristöön ja turvata asuinrakennuspaikkojen säilyminen tulevaisuudessakin riittävän viihtyisinä.

Yksittäisten asuinrakennuspaikkojen suhteen toiminnassa ja erityisesti meluhäiriössä tulee huomioida lepo- ja loma-ajat. Toiminta ja alueen rakentaminen tulee suunnitella ja vaiheistaa siten, että yöaikaan ja kesälomakausina melutasot pidetään mahdollisimman alhaisina.

Uusi toiminta sijoittuu alueelle, missä luontainen maasto viettää asuinalueen suuntaan. Kunnanhallitus pitää tärkeänä, että uudelle laajennusalueelle suunnitellaan tiiviit pohjarakenteet ja vesienhallinta. Asuinalueen suuntaan kohdistuu kuitenkin aikaisempaan nähden uusia riskejä, joiden seurantaan on tarpeen lisätä seurantapisteitä ja tarkkailuverkostoa erityisesti kipsinläjitysalueen ja asuinalueen välissä.

Hankkeen toteuttaminen katkaisee nykyisen ulkoilureitin Oulunmäen alueella. Kunnanhallitus korostaa, että korvaava reitti tulee järjestää ennen toiminnan aloittamista sekä olla laadultaan ja saavutettavuudeltaan

vähintään nykyistä tasoa. Ulkoilureitin säilymisellä on merkittävä vaikutus asuinalueen virkistyskäytön kannalta.

Kunnanhallitus katsoo, että toiminnan aloittamislupa hakemuksessa esitetyille toimenpiteille on mahdollista antaa esitettyä vakuutta vastaan, mikäli ympäristölupa hankkeelle myönnetään.

Muilta osin kunnanhallitus viittaa ja yhtyy kunnan ympäristösuojeluviranomaisen viranomaislautakunnassa antamaan lausuntoon.

Päätös